

NAŠI Ě

Fiona Barton

Mielas skaitytojau,

aš daug laiko praleidžiu stebėdama žmones. Ne tik kavinėse ir traukinių stotyse – stebėti yra mano darbas. Aš žurnalistė, taigi profesionali stebėtoja (tarp savęs juokaujame, kad esame „kvalifikuoti žiūrovai“), dėl to nuolat atkreipiu dėmesį į kūno kalbą ir kalbėsenos ypatybes, kurios išskiria mus iš kitų ir daro įdomius.

Per daugelį metų teko kalbėtis ir su aukomis, ir su kaltininkais, su įžymybėmis ir paprastais žmonėmis, išgyvenusiais tragediją arba kuriuos aplankė sėkmė. Keista, bet atsidūrusieji rampos šviesoje mano atmintyje išlieka kur kas rečiau nei antraplaniai gyvenimo dramų veikėjai, lūkuriuojantys šešėlyje – šitie persekioja mane iki šiol.

Stebėdama garsius plačiai nuskambėjusių kraupių nusikaltimų, papuolusių į pirmuosius laikraščių puslapius, teismo procesus neretai atidžiai įsižiūrėdavau į teisiamojo žmoną ir svarstydavau, ką ji iš tikrųjų žino ir ką nori žinoti.

Jūs irgi esate matę per žinias ne vieną tokią moterį. Kartais tenka būti labai akylam, kad ją apskritai pastebėtum, bet ji visuomet šalia – stovi rami ant teismo rūmų laiptų, savo vyrui už nugaros. Šiam garsiai kalbant apie savo nekaltumą, ji linksi ir spusteli jam ranką, nes tiki juo.

Tačiau kas nutinka, kai filmavimo kameros išjungiamos ir pasaulis liaujasi stebėjęs?

Prisimenu vieną pietaujančią porą – buvo panaši į bet kurią kitą porą iš savojo rajono, tik negalėjo pratarti nė žodžio. Vienintelis garsas tebuvo stalo įrankių dzingsėjimas į lėkštes. Taip jie priešinosi abejonėms, plūstančioms pro durų plyšius į jų namus priemiestyje.

Nes kai šalia nelieka liudininkų ir kitų dėmesio vagių, kaukės pačios nukrinta.

Norėjau – tiesiog privalėjau – išsiaiškinti, kaip tokia moteris susigyvena su mintimi, kad jos sutuoktinis – vyras, kurį pati pasirinko, – gali būti pabaisa.

Taip atsirado Džina Teilor. Ji ir yra ta tyli moteris, kurią ne kartą mačiau ant teismo rūmų laiptų, žmona, kurią pastebėjau, ta, kuri bereikšmiu veidu seka, kaip jos vyras duoda parodymus teisme.

Šiame, pirmame, mano romane Džina pasakoja dvi istorijas – viešą ir asmeninę – apie dievinamą vyrą ir laimingą santuoką, kuri žlugo pradingus vaikui ir ant namų slenksčio išdygus policininkams bei žurnalistams.

Tikiuosi, jums ši knyga patiks, nes rašiau ją su pasimėgavimu. Nuoširdžiai dėkoju Džinai Teilor ir visoms moterims, įkvėpusioms mane.

Fiona Barton

*Skiriu Gariui, Tomui ir Liusei,
be kurių viskas netektų prasmės.*

1 skyrius

2010 m. birželio 9 d., antradienis

NAŠLĖ

Girdžiu, kaip ji atklumpina takeliu. Žingsniai sunkūs, kulniukai sminga į žemę. Ji jau prie durų, bet delsia, nusibraukia nuo veido plaukus. Apsirengusi gražiai. Švarkelis su stambiomis sagomis, po juo – daili suknelė, akinius užsidėjusi kaip lankelį ant galvos. Ne Jehovos liudytoja ir ne Darbo partijos narė. Turbūt žurnalistė, bet neeilinė. Šiandien ji – jau antra, šią savaitę – ketvirta, o dar tik antradienis. Kertu lažybų, kad pasakys: „Atsiprašau, jog trukdau tokiu sunkiu metu.“ Jie visi taip sako, paskui nutaiso tokį veidą, tartum jiems rūpėtum.

Palauksiu ir pažiūrėsiu, ar nuspaus skambutį antrą kartą. Vyras šįryt apsisuko ir nuėjo spustelėjęs vos sykį. Matyti, kad kai kuriems tai mirtinai neįdomu. Vos atitraukę pirštą nuo durų skambučio jie apsisuka, paskubomis grįžta į automobilį, ir sudie. Viršininkams pasakys, kad beldėsi, bet niekas neatidare. Kaip apgailėtina.

Ji paskambina dukart. Paskui garsiai pabeldžia, tuk tuk, tuk tuk tuk. Kaip policininkė. Pastebi mane, žiūrinčią pro tinklinių užuolaidų plyšį, ir plačiai išsišiepia. „Holivudinė šypsena“, sakydavo mano mama. Paskui pabeldžia dar kartą.

Kai atidarau duris, ji paduoda man butelį su pienu, stovėjusį ant laiptelio, ir sako:

– Nepalikite lauke, dar suges. Ar galiu užėiti? Gal jau užkai-tėte virdulį?

Man užima kvapą, prarandu amą. Ji kresteli galvą ir vėl nu-
sišypso.

– Aš Keitė, – prisistato. – Keitė Voters, „Daily Post“ žurna-
listė.

– Aš... – žiopteliu, bet staiga suvokiu, kad atvykėlė nesitei-
ravo mano vardo.

– Žinau, kas jūs, ponia Teilor, – pertaria mane ji. Žodžiai
„tu esi mano istorija“ lieka neišsakyti. – Nestovėkime čia, – pri-
duria. Ir kalbėdama nejučia žengia vidun.

Jos elgesys mane pribloškia, stoviu netekusi žado, o ji mano
tylėjimą supranta kaip leidimą dangintis į virtuvę – nunešti te-
nai butelį su pienu ir išvirti man arbatos.

Nuseku iš paskos. Virtuvė nedidelė, todėl triūsdoma ji ke-
liskart prasispraudžia pro mane, varstydamą spintelių duris
susiranda cukrų, puodelius, pripila į virdulį vandens. Aš nieko
nedarau, leidžiu jai elgtis kaip nori.

Ji tauškia apie baldus:

– Kokia miela, kokia tvarkinga virtuvė. Norėčiau, kad ir
maniškė taip atrodytų. Ar patys įsirengėte?

Elgiasi taip, tarsi bendrautų su drauge. Aš pokalbį su žur-
nalistu įsivaizdavau kitaip. Maniau, bus panašu į policijos ap-
klausą. Galvojau, tai sunkus išbandymas, nelyg koks tardymas.
Bent jau šitaip tvirtindavo mano vyras Glenas. Tačiau kažkodėl
taip nėra.

– Išsirinkome baltas dureles ir raudonas rankenėles, dėl
to ir atrodo švaru, – sakau. Stoviu savo virtuvėje ir plepu apie
spinteles. Glenas išvirstų iš koto.

Paskui ji klausia:

– Tenai, ar ne?

Ir aš atidarau svetainės duris. Nesu tikra, ar noriu, kad ji
užsibūtų. Pati nesuprantu, kaip jaučiuosi. Atrodo, jau vėlu prie-
šintis – ji kuo ramiausiai sėdi ir plepa su puodeliu arbatos ran-
koje. Keista, bet man patinka toks dėmesys. Dabar, kai Gleno
nebėra, namuose man būna liūdna. Be to, ji puikiai valdo si-

tuaciją. Man išties malonu, kad kažkas vėl man vadovauja. Jau buvau bepuolanti į paniką, maniau, turėsiu viena pati kaip nors tvarkytis, bet Keitė Voters pažada padėti. Tereikia papasakoti jai apie savo gyvenimą, sako ji.

Savo gyvenimą? Juk iš tikrųjų ji nesidomi manimi. Atkuliavo takeliu iki mano namų ne tam, kad išgirstų apie Džiną Teilor. Ji nori sužinoti tiesą apie jį. Apie Gleną, mano vyrą.

Matote, mano vyras mirė prieš tris savaites. Prie „Sainsbury's“ parduotuvės jį partrenkė autobusas. Vieną akimirką jis barė mane, kam nupirkau ne tos rūšies sausų pusryčių, o kitą akimirką jau gulėjo gatvėje negyvas. Aplinkui lakstė žmonės, ieškojo, kuo jį pridengti, o ant šaligatvio buvo matyti šiek tiek kraujo. Visai nedaug. Jam tai būtų patikę. Jis nemėgo netvarkos.

Visi buvo labai malonūs, norėjo apsaugoti mane, ragino nežiūrėti į jį, o aš, žinoma, negalėjau pasakyti jiems, kad džiau-giuosi, jog jo nebėra. Daugiau nebus jokių Gleno nesąmonių.

2 skyrius

2010 m. birželio 9 d., antradienis

NAŠLĖ

Aišku, į ligoninę prisistatė policija. Net detektyvas inspektorius Bobas Sparksas atvyko į skubiosios pagalbos skyrių pasikalbėti apie Gleną. Aš nieko jam nepasakojau, nesakiau ir kitiems. Pareiškiau, kad neturiu ko pasakyti ir kad esu pernelyg susijaudinusi, negaliu kalbėti. Truputį paverčiau.

Bobas Sparksas seniai, daugiau kaip prieš trejus metus, tapo mano gyvenimo dalimi, bet galbūt pasitrauks iš jo kartu su tavimi, Glenai.

Keitei Voters apie tai neužsimenu. Ji sėdi viename iš dviejų fotelių svetainėje, abiem rankomis suėmusi arbatos puodelį, ir kinkuoja koja.

– Džina, – sako ji (jokių „ponia Teilor“ nebeliko), – praėjusi savaitė turėjo būti labai sunki. Ypač po to, ką jums teko išgyventi.

Nieko neatsakau, tik dėbsau sau į skreitą. Ji nė nenumano, ką man teko išgyventi. Iš tikrųjų tai niekas nenumano. Neprisiverčiau kam nors apie tai papasakoti. Glenas sakydavo, kad bus geriau, jei niekas nesužinos.

Kurį laiką sėdime tylėdamos, paskui ji griebiasi naujos taktikos. Atsistoja ir nuo židinio atbrailos paima nuotrauką, kurioje mes abu iš kažko juokiamės.

– Atrodote labai jauna, – sako man. – Ar fotografuota dar iki vestuvių?

Linkteliau.

– Ar ilgai pažinojote vienas kitą iki santuokos? Gal susipažinote mokykloje?

– Ne, ne mokykloje. Autobusų stotelėje, – atsakau jai. – Jis buvo labai išvaizdus ir prajuokino mane. Buvau septyniolikos, mokiausi kirpėjos amato vienoje kirpykloje Grinviče, o jis dirbo banke. Buvo truputį už mane vyresnis, vilkėjo kostiumu ir avėjo gerais batais. Jis buvo kitoks nei visi.

Pasakoju kaip romantišką istoriją, ir Keitė Voters ryja ją be druskos, kažką skrebina užrašų knygelėje, žvilgčioja į mane pro dailius akinukus ir linkčioja lyg suprasdama. Ji manęs neapkvailins.

Tiesą sakant, iš pradžių Glenas nė iš tolo nepriminė romantiko. Pradėjome susitikinėti patamsiuose – kine, ant galinės jo „Escort“ sėdynės, parke – ir neturėjome laiko kalboms. Tačiau prisimenu, kada jis pirmą kartą pasakė, kad mane myli. Man net šiurpulys nuėjo per kūną, atrodė, jaučiau kiekvieną savo odos lopinėlių. Pirmą kartą gyvenime pasijutau iš tikrųjų gyva. Pasakiau, kad irgi jį myliu. Kad esu beviltiškai įsimylėjusi. Negaliu nei miegoti, nei valgyti, nes visą laiką galvoju apie jį.

Kai ėmiau slankioti po namus kaip apspangusi, mama pasakė, kad aš dėl jo „pamečiau galvą“. Nelabai supratau, ką reiškia „pamesti galvą“, bet norėjau nuolat būti su Glenu; tais laikais jis sakydavo, kad irgi to trokšta. Man atrodo, mama truputį manęs pavydėjo. Ji buvo labai prie manęs prisirišusi.

– Ji pernelyg nuo tavęs priklauso, Džine, – kartą pasakė Glenas. – Nesveika motinai visur vaikščioti su dukra.

Mėginau jam paaiškinti, kad mama bijo išeiti iš namų viena, bet Glenas atkirto, esą ji elgiasi savanaudiškai.

Jis mane labai globojo, alinėje surasdavo man vietą toliau nuo baro („Nenoriu, kad pavargtum nuo triukšmo“), o restorane parinkdavo, ką užsisakyti, kad paragaučiau naujų patiekalų („Džine, tau patiks, tik paragauk“). Ir aš paragaudavau, ir kartais tie nauji skoniai man patikdavo. O jeigu ne, nieko jam nesakydavau, kad neužgaučiau. Jis užsisklėsdavo, jeigu jam nepritardavau. Negalėdavau to pakęsti. Jausdavausi jį nuvylusi.

Iki tol nebuvo ėjusi į pasimatymą su tokiu vyru kaip Glenas – žinančiu, ko nori iš gyvenimo. Kiti vaikinai palyginti tebuvo berniukai.

Po dvejų metų Glenas pasipiršo, bet ant vieno kelio nepriklaupė. Stipriai mane apkabino ir pasakė:

– Tu priklausai man, Džine. Mums skirta būti kartu... Susituokime.

Tuo metu jau buvo palenkęs mamos širdį. Ateidavo į svečius nešinas gėlėmis ir įteikdamas tardavo: „Miela smulkmena kitai mano gyvenimo moteriai“, o ji patenkinta kikendavo. Pasakui džiugindavo ją pašnekėsiais apie muilo operą „Koronacijos gatvė“ arba karališkąją šeimą. Mama sakydavo, kad man labai pasisekė. Pasak jos, jis iškrapštė mane iš kiauto. Ir vieną dieną padarys iš manęs tikrą moterį. Sakė tikinti, jog jis pasirūpins manimi. Ir jis pasirūpino.

– Koks jis buvo tais laikais? – klausia Keitė Voters, padrąsinauamai palinkdama arčiau.

Tais laikais? Ji turi omenyje laiką iki tų siaubingų įvykių?

– O, jis buvo labai mielas ir svajingas. Darydavo viską, kad tik man būtų gerai, – atsakau. – Nešdavo man gėlių ir dovanų. Sakydavo, kad esu ta vienintelė. Jis apsuko man galvą. Man tebuvo septyniolika.

Jai tai patinka. Viską pasižymi juokinga išdrikusia rašysena ir pakelia į mane akis. Stengiuosi nesusijuokti. Vienu metu atrodė, kad pulsiu isteriškai kvatoti, bet iš krūtinės nežinia kodėl išsiveržia rauda.

Ji ištiesia ranką ir paliečia man plaštaką.

– Neliūdėkite, – sako. – Viskas jau praaištyje.

Taip ir yra. Daugiau jokios policijos, jokio Gleno. Daugiau jokių nesąmonių.

Tiksliai nepamenu, kada pradėjau vadinti tai „jo nesąmonėmis“. Jos prasidėjo gerokai anksčiau, nei taip įvardijau. Buvo per daug užsiėmusi dėdama pastangas, kad mūsų santuoka būtų nepriekaištinga, pradedant vestuvėmis Čarltono rūmuose.

Mama su tėčiu manė, kad devyniolikos esu per jauna tekėti, bet mes juos įtikinome. Iš tikrųjų tai Glenas įtikino. Jis buvo labai atkaklus ir man atsidavęs, tad galiausiai tėtis ištarė „gerai“. Jo sutikimą atšventėme su buteliu „Lambrusco“.

Už vestuves tėvai paklojo krūvą pinigų, nes aš jų vienturtė. Kiauras dienas leisdavau kartu su mama vartydama žurnalus apie vestuves ir svajodama apie svarbiausią savo gyvenimo dieną. Svarbiausia mano gyvenimo diena. Daugiau apie nieką negalvojau, visos mano mintys sukosi tik apie vestuves. Jas planuojant Glenas nesikišo.

– Vestuvės – tavo sritis, – sakydavo juokdamasis. Kalbėdavo taip, tarsi ir pats turėtų kokią nors savą veiklos sritį. Maniau, kad jo sritis – tai jo darbas. Jis buvo pagrindinis šeimos maitintojas, pats taip sakydavo: – Žinau, skamba senamadiškai, Džine, bet aš noriu rūpintis tavimi. Tu dar labai jauna, ir mums viskas dar prieš akis.

Jo galvoje knibždėjo visokiausių sumanymų, pasakodavo apie juos labai įdomiai. Jis bus padalinio vadovas, paskui įkurs savo įmonę. Bus pats sau viršininkas ir uždirbs krūvas pinigų. Įsivaizduodavau jį su prabangiu kostiumu ir sekretore, ir dideliu automobiliu. Ir save šalia, jį palaikančią.

– Džine, niekada nesikeisk. Myliu tave tokią, kokia esi, – sakydavo jis.

Taigi nusipirkome namą, pažymėtą dvyliktu numeriu, ir įsikėlėme po vestuvių. Praėjo šitiek metų, o gyvename vis dar ten pat.

Priešais namą buvo pievelė, bet mes užpylėme ją akmenėliais, kad, pasak Gleno, sutaupytume žolės pjovimo išlaidas. Žolė man patiko, bet Glenas mėgo tvarką. Kai apsigyvenome kartu, iš pradžių klojosi nekaip, nes buvau truputį apsileidusi. Kai gyvenau su tėvais, mama po mano lova nuolat rasdavo nešvarių indų ir dulkėtų kojinių. Glenas būtų gavęs infarktą, jei būtų užmetęs tenai akį.

Dantys sukąsti, akys primerktos – taip jis atrodė vieną vakarą, pačioje pradžioje, kai pričiupo mane žeriančią trupinius

nuo stalo ant žemės, kai baigėme gerti arbatą. Tokį jį ir prisimenu. Nė nežinojau, kad turiu tokį įprotį; matyt, taip elgiausi šimtus kartų nė nesusimąstydama, bet tas kartas buvo paskutinis. Glenas man labai padėjo – išmokė palaikyti namus dailius ir švarius. Jam patiko, kai viskas būdavo dailu ir tvarkinga.

Kai susipažinom, Glenas man daug pasakodavo apie savo darbą banke: apie didelę atsakomybę ir kad nuo jo priklausо žemesnio rango darbuotojai, apie pokštus, kuriuos vieni kitiems krečia kolegos, ir viršininką, kurio negali pakęsti („Džine, jis laiko save geresniu už kitus“), bei kitus darbuotojus. Apie Džoją ir Lizą iš administracijos, apie Skotą iš klientų aptarnavimo skyriaus, kamuojamą odos ligų ir raustantį dėl menkiausios smulkmenos, apie praktikantę Mėją, kuri vis privelia klaidų. Man patikdavo jo klausytis, troškau daugiau sužinoti apie jo pasaulį.

Regis, ir aš jam pasakodavau apie savo darbą, bet kalba greitai vėl imdavo suktis apie banko reikalus.

– Kirpėjos darbas nelabai įdomus, – sakydavo jis, – bet tau puikiai sekasi, Džine. Aš labai tavimi didžiuojuosi.

Jis sakydavo, kad nori padėti man labiau pasitikėti savimi. Ir jam pavyko. Mylima Gleno, jaučiausi visiškai saugi.

Keitė Voters vėl kresteli galvą ir pažvelgia į mane. Ji profesionalė, tai jau tikrai. Iki šiol nė karto nesikalbėjau su žurnalistais, nebent kai liepdavau jiems nešdintis, juo labiau nedalijau interviu svetainėje. Jie keletą metų iš eilės mėgino prisibelsti susidomėjimui tai stiprėjant, tai atslūgstant, bet iki šiol nė vienas nebuvo įleistas vidun. Tuo pasirūpindavo Glenas.

Tačiau jo nebėra. O Keitė Voters kitokia nei visi. Ji pasakė pajutusi tarp mudviejų „tikrą ryšį“. Lyg daugybę metų viena kitą pažinotume. Žinau, ką ji turėjo omenyje.

– Turbūt jo mirtis jus smarkiai sukrėtė, – vėl prabyla ji ir dar kartą spusteli man ranką.

Aš tylėdama linkteliau.

Negaliu jai pasakoti, kad naktimis svajodavau apie Gleno mirtį. Na, iš tikrųjų aš nenorėjau, kad jis mirtų. Nelinkėjau jam

nei skausmo, nei kančių, tiesiog troškau, kad jo nebūtų. Įsivaizduodavau, kaip sulaukiu skambučio iš policijos nuovados. „Ponia Teilor, – žemu balsu kreipiasi pareigūnas, – apgailestauju, bet turiu blogų žinių.“ Įsivaizduodama, ką jis praneš, iš jaudulio beveik pradėdavau krizenti. „Ponia Teilor, man labai gaila, bet jūsų vyras žuvo automobilio avarijoje.“ Įsivaizduodavau save – matydavau tai labai aiškiai – raudančią, skambinančią jo mamai ir sakančią: „Mere, apgailestauju, bet turiu blogų žinių. Apie Gleną. Jis žuvo.“ Girdžiu, kaip ji aikteli sukręsta. Jaučiu jos skausmą. Pasipila draugų užuojautos dėl netekties, paskui šeima susirenka manęs palaikyti. O mane užlieja slaptas džiaugsmas.

Aš – gedinti našlė. Baikit juokus.

Aišku, kai tai pagaliau įvyko, tikrovė pasirodė visiškai kito-
kia. Akimirka jo mamos balse girdėjau tokį pat palengvėjimą,
kokį jaučiau pati, kai viskas baigėsi, bet paskui jos ranka su te-
lefonu nusviro ir ji pratrūko raudoti dėl savo berniuko. Drau-
gų, kuriems derėtų pranešti, neturėjau, o palaikyti manęs atėjo
tik keletas šeimos narių.

Keitė Voters sučiulba, kad jai reikia į tualetą, paskui užplikys
dar po puodelį arbatos. Neprieštarauju, paduodu jai savo puo-
delį ir parodau, kur pirmame aukšte tualetas. Jai išėjus, grei-
tai apsidairau: ar kambaryje nelikę Gleno daiktų? Kokių nors
suvenyry, kuriuos galėtų pavogti. Glenas mane dėl to įspėjo.
Pripasakojo daug istorijų apie spaudos pasaulio atstovus. Iš-
girstu, kaip nuteka vanduo, o po kurio laiko ji pasirodo nešina
padėklu ir vėl užveda kalbą apie tai, kokia šauni aš moteris,
kokia ištikima žmona.

Žvilgčioju į vestuvių nuotrauką ant sienos virš židinio. At-
rodome labai jauni, lyg vilkėtume tėvų drabužiais. Keitė Voters
paseka mano žvilgsnį ir nukabina nuotrauką. Prisėda ant mano
fotelio ranktūrio, ir abi sužiūrame į nuotrauką. 1989 metų rug-
sėjo 6 diena. Tądien tapome vyru ir žmona. Pravirkstu, bet ne-
žinau kodėl; tai pirmos ašaros po Gleno mirties, ir Keitė Voters
mane apkabina.